

CAPÍTOL 6
EL POBRE PETER

El pobre Peter tenia al davant una carrera agradablement planificada per alguns bons amics, però també en aquesta planificació *bonus Bernardus non videt omnia*: es guanyaria les màximes qualificacions a l'escola de Shrewsbury, faria encara més bon paper a Cambridge, i, després, l'esperava un estipendi atorgat pel seu padrí, sir Peter Arley. Pobre Peter! El que l'esperava en la vida era ben diferent del que havien desitjat i planejat els seus amics. La senyoreta Matty m'ho va explicar, i em fa l'efecte que es va sentir descansada després d'haver-ho fet.

En Peter era el tresor de la mare, que sembla que adorava tots els fills, malgrat que els grans coneixements de la Deborah potser li feien una mica de respecte. La Deborah era la predilecta del pare, i quan en Peter el va decebre, ella es va convertir en el seu orgull. L'única bona qualificació que es va guanyar en Peter a Shrewsbury va ser la fama de ser una bellíssima persona i d'haver estat el cap de l'escola en l'art de fer bromes. El seu pare va tenir una decepció, però es va proposar resoldre la situació amb coratge: no tenia prou diners per fer-lo estudiar amb un professor particular, però podia fer-li ell mateix de professor; i la senyoreta Matty em va parlar llargament dels impressionants preparatius, en forma de diccionaris de diversos tipus, que hi va haver al despatx del seu pare el matí que en Peter va començar.

—Pobra mare! —va dir—. Me'n recordo que s'estava al rebedor, a prop de la porta del despatx per sentir el to de veu del

pare. Li veia de seguida a la cara si tot anava bé. I sí que hi va anar durant molt de temps.

—¿Què va fallar, al final? —vaig demanar—. La murga del llatí, m'imagino.

—No, no va ser el llatí. El meu pare estava molt content d'en Peter, perquè li treballava de valent. Però era com si li semblés que podia fer bromes a la gent de Cranford, i burlar-se'n, i això no els feia gens de gràcia; no fa gràcia a ningú. Sempre els estava aixecant la camisa; «aixecar la camisa» no és que sigui una expressió gaire elegant, i espero que no expliquis al teu pare que l'he dita, perquè no m'agradaria que es pensés que no sé parlar com cal després de viure amb una dona com la Deborah. I tu no la facis servir per res. No sé pas com se m'ha escapat; és que pensava en el pobre Peter, i era l'expressió que feia servir sempre ell. Però en moltes coses era un noi molt cavallerós. Era com el bon capità Brown, sempre disposat a ajudar una persona gran o una criatura. En canvi, també li agradaven les bromes i les innocentades; i semblava que es pensés que amb les senyores grans de Cranford s'hi valia tot. Aleshores hi havia moltes senyores grans, aquí; ja sé que ara també som sobretot senyores, però no som tan grans com ho eren les senyores quan jo era joveneta. Encara em fa riure recordar algunes de les bromes d'en Peter. No, noia, no te les explicaré, perquè potser no t'escandalitzarien prou, i ho eren molt, d'escandaloses. Fins i tot va enganyar el pare una vegada que es va fer passar per una senyora que feia una visita a la vila i volia veure el rector de Cranford «que havia publicat aquell magnífic sermó pronunciat davant d'un jutge». En Peter va explicar que ell mateix s'havia ben espantat quan va veure que el pare s'ho empassava tot, i fins i tot oferia de fer-li una còpia de tots els sermons sobre Napoleó Bonaparte per a ella sola... és a dir, per a ell... no, per

a ella, perquè en Peter llavors era una senyora. Em va dir que li va agafar un pànic com no li havia agafat mai abans tota l'estona que el pare parlava. No s'havia pas pensat que el pare se'l creuria; però si no se l'hagués cregut, en Peter s'hauria vist en un bon tràngol. Va resultar que no li va sortir gaire bé la cosa, perquè el pare li va fer copiar tots dotze sermons sobre Bonaparte per a la senyora, és a dir, per a en Peter mateix, saps. La senyora era ell. I un dia que volia anar a pescar, va dir: «Maleïda senyora!» Va ser molt malparlat, sí, però en Peter no sempre era tan prudent com calia; i el meu pare s'hi va enrabiar tant que vaig passar molta por; però al mateix temps em costava aguantar-me el riure quan en Peter feia unes petites reverències dissimuladament cada vegada que el pare parlava del gust excel·lent i el bon criteri de la senyora.

—¿La senyoreta Jenkyns ho sabia, que feia aquestes bromes?
—vaig dir.

—No, i ara! A la Deborah l'haurien escandalitzada massa. No, només ho sabia jo. Tant de bo que sempre hagués sabut quin una en duia de cap, en Peter; però de vegades no m'ho explicava. Ell deia que a les velles de la vila els calia alguna cosa de què parlar; però a mi no m'ho sembla, que els calgués. Rebieu el *St. James's Chronicle* tres vegades per setmana, igual que ara, i nosaltres tenim molt de què parlar. Recordo el xiu-xiu que se sentia quan s'ajuntaven algunes d'aquelles senyores. I al final va passar una cosa terrible i molt trista. —La senyoreta Matty es va aixecar, va anar fins a la porta i la va obrir; no hi havia ningú. Va fer sonar la campaneta per fer venir la Martha, i quan la noia va venir, la seva mestressa li va demanar que anés a buscar ous en un mas que hi havia a l'altra punta de la vila.

»Tancaré amb clau mentre siguis fora, Martha. No et fa pas por anar-hi, ¿oi?

—No, senyoreta, gens ni mica. En Jem Hearn estarà ben content d'acompanyar-me.

La senyoreta Matty es va dreçar i, així que vam estar soles, va expressar el desig que la Martha mostrés una mica més de reserva femenina.

—Apaguem l'espelma. Per parlar, ja en tenim prou amb la claror de la llar de foc. Ja està! Doncs el que va passar va ser que la Deborah havia marxat fora uns quinze dies més o menys; recordo que era un dia en què tot estava molt quiet i tranquil, i els lilàs estaven florits, de manera que devia ser la primavera. El pare havia anat a veure uns malalts de la parròquia; tinc present haver-lo vist sortir de casa amb la perruca, el xamberg i el bastó. No sé què li va agafar, al nostre pobre Peter. Tenia el caràcter més dolç que et puguis imaginar, però semblava que sempre li agradava turmentar la Deborah. A ella no la feien mai riure, les seves bromes, i li semblaven ordinàries i poc edificants; i això a ell el feia empipar.

»Bé, doncs sembla que va anar a l'habitació de la Deborah i es va posar un vestit vell, un xal i un capell dels d'ella, justament la roba que ella portava per Cranford i amb la qual se la coneixia a tot arreu. I va agafar el coixí i en va fer —¿segur que has tancat bé la porta? Perquè no em faria gràcia que ho sentís ningú, això— un... un nadó, amb roba blanca llarga. Només era, em va dir després, per donar un tema de conversa a la vila; no va pensar que això afectaria la Deborah. I va anar i es va passejar amunt i avall pel passeig Filbert, mig amagat per les tanques i mig visible; i tenia el coixí ben abraçat, com si fos una criatura, i li deia coses sense sentit, com fa la gent. Mare de Déu! I el pare, que arribava tot solemne pel carrer, com sempre, es va trobar amb una petita munió de gent —potser arribaven a vint— enganxats a la

tanca del nostre jardí espiant el que hi havia a dins. I al començament es va pensar que només contemplaven el nou rododendre, que estava florit, i del qual se sentia molt cofoi; i va alentir el pas perquè tinguessin més temps per admirar-lo. I va començar a rumiar si podia treure un sermó d'aquella ocasió, i va pensar que potser hi havia alguna relació entre els rododendres i els lliris dels camps. Pobre pare meu! Quan s'hi va anar acostant, va començar a estranyar-se que no el veiessin; però tenien els caps tan junts, amb el defici d'espia! El pare va arribar on eren, amb la intenció, va dir, de convidar-los a entrar amb ell al jardí per admirar la bellesa de les plantes, quan —ai, filleta, encara tremolo de pensar-hi— va mirar ell mateix a l'altra banda de la tanca i va veure... Vés a saber què es va pensar que veia, però el vell Clare em va dir que la cara se li va tornar d'un blanc grisós de ràbia i que els ulls li llampeguejaven sota les celles negres ericades. Alçant la veu d'una manera terrible va ordenar a tothom que no es moguessin d'on eren, que ningú no se n'anés ni s'apartés una sola passa; i, ràpid com el vent, va entrar al jardí, va recórrer el passeig Filbert, va agafar el pobre Peter i li va arrencar la roba —el capell, el xal, el vestit i tot— i va llançar el coixí cap a la gent que hi havia a la reixa. Llavors es va posar completament furiós i, davant de tothom, va aixecar el bastó i va assotar en Peter!

»Noia, aquella entremaliadura del xicot, aquell dia clar d'estiu quan semblava que tot anava tan i tan bé, va trencar-li el cor a la meva mare i va canviar el meu pare per sempre. Sí, de debò. El vell Clare va dir que en Peter estava tan blanc com el pare, i que es va estar quiet com una estàtua mentre l'assotaven; i això que el pare pegava fort! Quan el pare es va aturar per respirar, en Peter va dir: «Ja n'ha tingut prou?», amb una veu tota ronca, i

encara ben quiet. No sé què va dir el pare, si és que va dir res. Però en Clare va explicar que en Peter es va girar cap a la gent que hi havia a la reixa i els va fer una reverència profunda, solemne i senyorial com tot un senyor; i llavors va anar a poc a poc cap a la casa i hi va entrar. Jo era al rebost ajudant la mare a fer vi de prímula. Ara no l'aguanto, aquest vi, ni l'olor de les flors; em fan venir basques, que és el que em va passar aquell dia quan en Peter va entrar més altiu que cap home; de fet, semblava un home i no un noi. «Mare!», va dir, «he vingut a dir-te que Déu t'acompanyi per sempre més.» Vaig veure que en parlar li tremolaven els llavis; i em sembla que no es va atrevir a dir res més amorós, per l'objectiu que duia al cor. Ella se'l va mirar una mica espantada i parada, i li va demanar què passava. Ell no va somriure ni va dir res, sinó que la va abraçar i la va besar com si no sabés com aturar-se; i abans que ella pogués dir res més, ell ja havia marxat. En vam parlar i no ens en sabíem avenir, i em va dir que anés a buscar el pare i li demanés què volia dir tot allò. Me'l vaig trobar caminant amunt i avall i fent cara d'estar molt disgustat.

»—Digues a la mare que he assotat en Peter i que s'ho havia guanyat a pols.

»No em vaig atrevir a preguntar res més. Quan ho vaig dir a la mare, es va asseure, defallida, un moment. Recordo que uns quants dies després vaig veure les pobres prímules pansides que havien quedat tirades entre les fulles, on es van podrir i van desaparèixer. Ja no es va fer vi de prímula aquell any, a la rectoria; ni, de fet, mai més.

»Al cap de poc la mare va anar a veure el pare. Sé que vaig pensar en la reina Ester i el rei Assuer,²⁶ perquè la mare era molt bonica i d'aparença delicada, i el pare tenia un aspecte tan terrible com el del rei Assuer. Després d'una estona van sortir junts;

i la mare em va explicar el que havia passat i em va dir que pujava a la cambra d'en Peter per desig del pare —tot i que això no li ho havia de dir— per enraonar de l'assumepte. Però en Peter no hi era. Vam buscar per tota la casa: en Peter no hi era! Fins i tot el pare, que de primer no havia volgut participar en la recerca, al cap de poc ens va ajudar. La rectoria era una casa molt antiga, tota plena d'habitacions i escaletes. Al començament la meua mare l'anava cridant fluixet i amb veu suau, com per tranquil·litzar el pobre noi: «Peter! Peter, amor! Sóc jo»; però, de mica en mica, a mida que els criats anaven tornant dels encàrrecs que els havia manat el pare, aquí i allà, per descobrir on era en Peter —quan vam trobar que no era al jardí, ni al paller, ni enlloc—, els crits de la mare es van fer més forts i desesperats: «Peter! Peter, tresor meu! ¿On ets?», perquè llavors sentia i entenia que aquell llarg petó era una mena d'adéu trist. La tarda va anar passant, sense que la mare descansés, sinó que cercava una vegada i una altra en tots els llocs possibles que ja havíem inspeccionat vint vegades, que ella mateixa ja havia vist repetidament. El pare s'estava assegut amb el cap a les mans, sense dir res, menys quan entrava algun dels seus missatgers, sense notícies; llavors aixecava la cara, tan forta i trista, i els deia que se'n tornessin a anar en alguna altra direcció. La mare no parava de passar d'una habitació a l'altra i de dins a fora de la casa, movent-se en silenci però sense aturar-se mai. Ni ella ni el pare no gosaven deixar la casa, que era el punt de trobada de tots els missatgers. Al final (i ja era gairebé fosc) el pare es va aixecar. Va agafar la mare pel braç quan ella passava, amb aquell ritme desesperat i trist, per una porta i es dirigia de pressa cap a una altra. Ella va tenir un ensurt quan la va tocar, perquè havia oblidat tot el que hi havia en el món llevat d'en Peter.